

Onderzoeks- en expertisenetwerk post-COVID

Datum geplaatst: 15 augustus 2023

Deadline: 1 november 2023, **14.00 uur**

Inhoud

1.	Samenvatting.....	1
2.	Doel subsidieoproep	2
	<i>Coördinatie en standaardisatie</i>	2
	<i>Datadeling en verzameling</i>	3
	<i>Netwerk voor klinische studies</i>	3
	<i>Ontwikkeling van zorgpaden (implementatie) en disseminatie</i>	3
3.	Voorwaarden en verplichtingen	3
3.1.	Voorwaarden	4
3.1.1.	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?	4
3.1.2.	Staatssteun voorkomen	4
3.1.3.	Samenwerking en bijdrage van derden	4
3.1.4.	Welk bedrag kunt u aanvragen?	5
3.1.5.	Praktische voorwaarden	6
3.2.	Verplichtingen	6
4.	Beoordeling en prioriteitstelling	6
4.1.	Beoordelingsprocedure	7
4.2.	Relevantiecriteria	7
4.3.	Kwaliteitscriteria	8
4.4.	Prioriteitstelling	9
5.	Indienen	9
5.1	Indiening via Mijn ZonMw	9
5.2	Tips	9
5.3	Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	9
5.4	Inhoudelijke vragen	9
5.5	Technische vragen	9
5.6	Downloads en links	10
6.	Bijlagen	10
	Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB	11

1. Samenvatting

Wie

Een samenwerkingsverband/consortium waarbij ten minste drie academische centra samenwerken met topklinische ziekenhuizen, algemene ziekenhuizen, huisartsen en paramedische zorgverleners. Daarnaast biedt het netwerk ruimte aan verschillende andere zorg- en onderzoeksorganisaties en relevante vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties zoals bijvoorbeeld patiëntenorganisaties.

De volgende partij(en) kunnen aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:

- Nederlandse onderzoeksorganisaties in de zin van het EU staatssteunrecht.
- Organisaties die zowel een wettelijke taak uitoefenen als economische activiteiten verrichten (in de zin van het EU staatssteunrecht).

Het streven is om 1 aanvraag te honoreren.

Waarvoor

Binnen deze oproep wordt ingezet op de ontwikkeling van een landelijk onderzoeks- en expertisenetwerk voor post-COVID. Het doel van dit netwerk is tweeledig:

- Het versterken van de onderzoeksinfrastructuur ter bevordering van de uitvoering van complex en veelomvattend onderzoek naar post-COVID.
- Het bespoedigen van de doorgeleiding van (nieuwe) kennis naar de post-COVID patiëntenzorg.

In het netwerk zijn de volgende twee elementen van belang:

- Het oprichten van een onderzoeksnetwerk voor coördinatie, organisatie en ondersteuning van onderzoek.
- Het inrichten van een expertisenetwerk voor het verbinden van relevante partijen, onderzoek en expertises voor doorgeleiding van (nieuwe) kennis en expertise naar de zorgpraktijk

Om samenwerking te stimuleren organiseert ZonMw een tweedaagse collaborative workshop op 18 september en 2 oktober. Deelname van de hoofdaanvrager aan is op beide dagen verplicht. Organisaties die zich willen aansluiten bij het consortium worden daarnaast met klem geadviseerd beide workshop dagen deel te nemen.

Wat

Vanuit het post-COVID programma stelt ZonMw in totaal € 9.000.000,- beschikbaar voor de ontwikkeling van een onderzoeks- en expertisenetwerk post-COVID. Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Bijdragen van derden is geen vereiste, maar strekt wel tot aanbeveling. Het budget dient realistisch en goed onderbouwd te zijn. De maximale looptijd bedraagt 3 jaar. Het project dient zo spoedig mogelijk na honorering van start te gaan.

Wanneer

Collaborative workshop 1	18 september 2023
Collaborative workshop 2	2 oktober 2023
Deadline indienen uitgewerkte aanvraag	1 november 2023
Ontvangst beoordelingsrapporten voor wederhoor	20 november 2023
Deadline wederhoor	27 november 2023
Besluitvergadering inclusief interview	In de week van 11 december 2023
Ontvangst besluit	Eind december 2023
Uiterlijke startdatum	z.s.m., doch uiterlijk 2 maanden na ontvangst honoreringsbrief

- Een interview is onderdeel van het beoordelingstraject van uw subsidieaanvraag. Van het interview wordt een geluidsopname gemaakt. Na afloop van de beoordelingsprocedure wordt de geluidsopname vernietigd.

2. Doel subsidieoproep

Post-COVID, ook wel long-COVID genoemd, verwijst naar de aanhoudende gezondheidsproblemen die sommige mensen ervaren na herstel van een besmetting met SARS-CoV-2, het virus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt. Er is nog veel onduidelijk over het ziektebeeld en er is behoefte aan effectieve behandelingen die (de oorzaken van) post-COVID klachten kunnen verminderen en/of wegnemen.

Nederlanders zien long covid niet alleen als een probleem voor de mensen die het treft, maar ook als een maatschappelijk probleem. Uit het rapport 'Maatschappelijke gevolgen van long covid' blijkt hoe groot de maatschappelijk impact is van long covid en dat er vraag is naar meer kennis omtrent long covid¹. Het gaat in deze oproep om niet-commerciële, maatschappelijke vragen en ontwikkelingen die bijdragen aan het algemene publieke belang. De markt heeft vanuit een financieel oogpunt geen belang bij. De te verwachten opbrengsten van het onderzoek wegen niet op tegen de investering in het onderzoek. De marktwerking levert zodoende negatieve factoren op voor de maatschappij en remt positieve factoren waar de maatschappij van kan profiteren.

ZonMw heeft van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de opdracht ontvangen voor een post-COVID programma voor de financiering van onderzoek naar post-COVID, versterken van de kennisinfrastructuur en inrichten van een onderzoeks- en expertisenetwerk.

Deze oproep richt zich op het ontwikkelen van een onderzoeks- en expertisenetwerk voor post-COVID. Het doel van de oproep is tweeledig:

- Het versterken van de onderzoeksinfrastructuur ter bevordering van de uitvoering van complex en veelomvattend onderzoek naar post-COVID.
- Het bespoedigen van de doorgeleiding van (nieuwe) kennis naar de post-COVID patiëntenzorg.

Binnen deze oproep wordt ingezet op de ontwikkeling van een landelijk onderzoeks- en expertisenetwerk waarin de volgende twee elementen van belang zijn:

- Onderzoeksnetwerk: Voor coördinatie, organisatie en ondersteuning van onderzoek
- Expertisenetwerk: voor het verbinden van relevante partijen, onderzoek en expertises voor doorgeleiding van (nieuwe) kennis en expertise naar de zorgpraktijk

Coördinatie, organisatie en ondersteuning van onderzoek is essentieel voor de uitvoering van complex en veelomvattend onderzoek zoals noodzakelijk is voor post-COVID. Daarnaast is samenwerking belangrijk voor het opbouwen van expertise en bespoedigt het onder andere kennisdeling, optimaal gebruik en gezamenlijke oplossingen. De inrichting van essentiële onderzoeksinfrastructuur (databases en biobanken) en gedragen afspraken (standaardisatie van methoden en technieken voor onder andere overstijgende analyses) vergroten tevens de mogelijkheden van onderzoek en bespoedigen het opleveren van resultaten.

Het te vormen netwerk bespoedigt een integrale en multidisciplinaire aanpak, over domeinen en expertises heen. Op deze wijze wordt versnippering van onderzoek verminderd en kan (nieuwe) wetenschappelijke kennis uit biomedisch, klinisch en zorg-gerelateerd onderzoek snel worden omgezet in de praktijk.

De volgende beschreven elementen maken in ieder geval onderdeel uit van het onderzoeks- en expertisenetwerk en moeten worden meegenomen bij de verdere uitwerking hiervan. Het is van belang om ook een wezenlijke betrokkenheid van patiëntenorganisaties te bewerkstelligen.

Coördinatie en standaardisatie

Binnen het onderzoeks- en expertisenetwerk wordt gestreefd naar samenwerking om valide uitkomsten te genereren. Om dit te bereiken vormen relevante onderzoeksgroepen in Nederland een netwerk waarin protocollen en methoden worden afgestemd en gedeeld. Daarnaast worden belemmeringen te behoeve van regelgeving gesignaleerd en worden uitvoeringsissues gezamenlijk

¹ [Rapport "Maatschappelijke gevolgen van long covid" \(overheid.nl\)](https://overheid.nl/rapport/maatschappelijke-gevolgen-van-long-covid)

opgepakt. Op deze manier wordt zoveel mogelijk synergie, gebruik van dezelfde eindpunten en assays en efficiency bereikt. Daarnaast zal het nationale onderzoek zo veel als mogelijk worden afgestemd en verbonden met lopend internationaal onderzoek.

Datadeling en verzameling

De beschikbaarheid van klinische gegevens en dataverzameling is essentieel om het onderzoek naar post-COVID te ondersteunen en overstijgende analyses mogelijk te maken. Binnen het onderzoeks- en expertisenetwerk dient daarom een data-infrastructuur te worden ingericht en opgezet. Hierbij is het van belang dat consent van patiënten voor het gebruik van gegevens en materialen breed genoeg is en op een gezamenlijke, eenduidige en toegankelijke manier wordt ingericht. Daarnaast is het van belang data beschikbaar te maken voor (nieuwe) centrale databases. Hierbij dient ondersteuning te worden gezocht van organisaties gespecialiseerd in het FAIR maken van data. Ook dient er rekening gehouden te worden met wet- en regelgeving rondom persoonsgegevens. De verzameling van biomateriaal is tevens noodzakelijk voor onderzoek. Biomaterialen (bloed, hersenscans, cardiovasculaire gegevens, vragenlijsten, enz.) dienen daarom zo veel mogelijk gestandaardiseerd te worden afgenomen en opgeslagen en vervolgens beschikbaar gemaakt te worden voor onderzoek.

Netwerk voor klinische studies

Om zo snel mogelijk resultaten te generen uit klinische studies is de uitdaging om de onderzoeken zo efficiënt mogelijk en in zoveel mogelijk centra uit te voeren. Binnen het onderzoeks- en expertisenetwerk wordt daarom een netwerk opgebouwd voor klinische studies. Bij de opbouw van het netwerk dient aansluiting te worden gezocht bij ontwikkelingen op (inter)nationaal gebied, zoals vanuit REMAP-CAP, ECRAID en ECRIN. De volgende criteria worden hierin meegenomen:

- Universitaire medische centra, topklinische ziekenhuizen, algemene ziekenhuizen, huisartsen en paramedische zorg maken deel uit van het beoogde klinische trial netwerk.
- De infrastructuur is beschikbaar voor onderzoek naar (innovatieve) behandelingen en zorgevaluaties.

Ontwikkeling van zorgpaden (implementatie) en disseminatie

Om de doorgeleiding van (nieuwe) kennis naar de post-COVID patiëntenzorg te bespoedigen dient er een panel met relevante experts uit het veld te worden samengesteld voor de uitwerking van kennisgedreven zorgpad(en) voor in de praktijk. Hierbij zal de aansluiting moeten worden gezocht met het [Platform kennisuitwisseling herstel en nazorg COVID-19](#). Dit platform, een project gefinancierd door ZonMw, is ontstaan na de oplevering van de [Multidisciplinaire integrale richtlijn COVID-19 nazorg](#). Het doel van dit platform is om de belangrijkste organisaties binnen Nederland op het gebied van herstel en nazorg van mensen met post-COVID bijeen te brengen. Daarnaast moet het platform een bijdrage leveren aan kennisdeling en aan de ontwikkelagenda en agendeert het knelpunten. (Nog te ontwikkelen) zorgpaden en nieuw opgedane kennis moet worden samengebracht binnen het expertisenetwerk. Daarbij dient er aandacht te zijn voor het toegankelijk en bruikbaar maken van beschikbare en nieuwe kennis en expertise rondom de zorg en behandeling van post-COVID patiënten voor onderzoekers en zorgprofessionals. Hierbij dient ook verbinding te worden gezocht met nazorgorganisatie C-support. De kennisdeling dient onder meer vorm te krijgen via een nascholingsprogramma en communicatieplatform voor patiënten en naasten.

Om invulling te geven aan de verschillende onderdelen is er ruimte voor het uitvoeren van één of meerdere pilotstudies.

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1. Voorwaarden

Deze subsidieoproep staat open voor uitgewerkte aanvragen vanuit consortia die zich richten op de ontwikkeling van het onderzoeks- en expertisenetwerk voor post-COVID. Uw subsidieaanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te kunnen worden genomen.

3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

Om te komen tot een landelijk en breed gedragen onderzoeks- en expertisenetwerk is deze oproep uitsluitend gericht op consortia bestaande uit verschillende relevante partijen, disciplines en ketenpartners. Alleen consortia die aan de volgende voorwaarden voldoen komen daarbij in aanspraak voor subsidie:

- Indiening vindt plaats door een samenwerkingsverband/consortium waarbij ten minste drie academische centra samenwerken met topklinische ziekenhuizen, algemene ziekenhuizen, huisartsen en paramedische zorgverleners. Daarnaast biedt het netwerk ruimte aan verschillende andere zorg- en kennisinstellingen en relevante vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties zoals bijvoorbeeld organisaties van patiënten.

De volgende partij(en) kunnen aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:

1. Nederlandse onderzoeksorganisaties in de zin van het EU staatssteunrecht².
2. Organisaties die zowel een wettelijke taak uitoefenen als economische activiteiten verrichten (in de zin van het EU staatssteunrecht).

Het is niet mogelijk om vanuit hetzelfde consortium losse deelaanvragen in te dienen.

3.1.2. Staatssteun voorkomen

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun³. Voor deze subsidieronde geldt daarom de volgende staatssteunmaatregel:

DAEB vrijstellingsbesluit

Indien (een deel van) de binnen een project uit te voeren activiteiten voor deze subsidieoproep door ZonMw worden aangemerkt als een Dienst van Algemeen Economisch Belang ('DAEB'), betekent dit dat er specifieke financieringsvoorwaarden en regels voor de begroting zijn. In [Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB](#) vindt u meer informatie over het DAEB Vrijstellingsbesluit, evenals de vereisten van het DAEB Vrijstellingsbesluit waaraan moet worden voldaan.

Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

3.1.3. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Uit de subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten 3 maanden na de start van het project definitief geregeld zijn.

² Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, (2014/C 198/01), artikel 15 onder ee).

³ Artikel 107 VWEU.

Collaborative workshop

Om de samenwerking tussen relevante partijen te faciliteren organiseert ZonMw als onderdeel van deze subsidieoproep een “collaborative workshop” verdeeld over twee dagen, met als doel het in contact brengen van geïnteresseerde partijen, het combineren van onderzoeksideeën (krachtenbundeling) en het vormen van een breed en inclusief consortium. Op basis van de “collaborative workshop” wordt een gezamenlijk plan voor het onderzoek- en expertisenetwerk opgesteld door de betrokken partijen, waarna gewerkt wordt naar een gezamenlijke aanvraag.

Initiatief fase

Het onderzoeks- en expertisenetwerk moet zo snel mogelijk worden vormgegeven en ingericht. Academische ziekenhuizen hebben veel ervaring met het coördineren en opzetten van grote samenwerkingsverbanden. De NFU heeft daarom voortouw genomen in voorbereiding van een dergelijke onderzoeks- en expertisenetwerk. Daartoe hebben ze een propositie ontwikkeld, welke uiterlijk 21 augustus 2023 gepubliceerd wordt. Partijen die een bijdrage kunnen leveren aan de propositie van de NFU worden uitgenodigd voor de collaborative workshop.

Aanmelden

Om deel te nemen aan de collaborative workshop dient u zich aan te melden. Voor de aanmelding dient u een initiatief formulier in te vullen waarin u aangeeft op welke wijze u denkt te kunnen bijdragen aan de propositie. Het initiatief formulier kunt u vinden op [onze webpagina](#). Per geïnteresseerde organisatie nemen maximaal 2 afgevaardigden deel. Voor de continuïteit dienen dezelfde deelnemers aanwezig te zijn op beide workshop dagen. Alle initiatieven zullen gepubliceerd worden op de ZonMw website in aanloop naar de workshop en vormen de inhoudelijke basis van de collaborative workshop. Deelname aan de collaborative workshop is verplicht voor de hoofdaanvrager.

Partijen betrokken bij de behandeling van post-COVID patiënten en maatschappelijke organisaties (zoals patiëntenorganisaties) worden uitdrukkelijk uitgenodigd om een initiatief aan te melden en deel te nemen aan de workshop.

De workshop

Tijdens de workshop worden initiatieven bij elkaar gebracht, mogelijke samenwerking met andere deelnemers aan de workshop verkend en worden de cruciale eerste afspraken voor gezamenlijke uitwerking van de aanvraag gemaakt. Een aanvraag wordt opgesteld (en ingediend) na afloop van de collaborative workshop.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

3.1.4. Welk bedrag kunt u aanvragen?

In deze subsidieronde

- Kan maximaal €9.000.000,- worden aangevraagd voor een looptijd van maximaal 3 jaar
- Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in

de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt €9.000.000,-. Het streven is om 1 aanvraag te honoreren.

Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.1 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

3.1.5. Praktische voorwaarden

- Schrijf uw aanvraag in het Engels.
- U bent verplicht een gedetailleerde begroting in te dienen en een onderbouwing van de begroting toe te voegen als bijlage.
 - Maak duidelijk welke organisatie welke activiteiten voor welk bedrag gaat doen. Geef bij voorkeur werkpakketten aan.
 - Neem in de begroting de kosten op voor datastewardship en - indien van toepassing - het gebruik van data services en extra infrastructuur gedurende het project. Betrek hierbij een datasteward/ -expert van uw instituut, die is geïnformeerd over de aanpak in deze subsidieronde.
 - Neem een vergoeding voor patiëntenparticipatie op in de begroting.
- Reserveer een deel van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in de begroting bij de uitgewerkte subsidieaanvraag.
- De volgende bijlage(n) zijn verplicht om toe te voegen:
 - Toelichting op de begroting
 - Wanneer er sprake is van samenwerking en/of sponsoring: [een Letter of Commitment](#).
 - Optioneel: max 2 A4 met figuren en tabellen.

Wanneer een bijlage niet verplicht is wordt deze bijlage niet meegenomen bij de beoordeling van uw aanvraag. Uitzondering is een optionele bijlage waar figuren en/of tabellen aangeleverd worden. Deze bijlage is dan ook een onderdeel van de beoordeling.

3.2. Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn ook de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties).
Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1. Beoordelingsprocedure

In verband met de hoge urgentie van het onderwerp zal in dit programma worden gewerkt met aanpassingen op de standaard ZonMw- procedures. ZonMw kan immers, gelet op de preambule bij de Algemene subsidiebepalingen ZonMw, afwijken van de subsidiebepalingen indien daartoe dwingende redenen bestaan. De afwijkingen worden in deze oproepetekst bekend gemaakt. Daarnaast kunnen afzonderlijke afwijkingen van de algemene subsidiebepalingen ook nog worden beschreven in het besluit tot subsidieverlening. Hierbij zal het waarborgen van zorgvuldigheid, de Code omgaan met persoonlijke belangen en de vigerende wet en regelgeving centraal blijven staan. Bij indiening gaat de aanvrager akkoord met de in de oproep beschreven aangepaste procedures.

1. Om een aanvraag in te dienen is deelname aan de collaborative workshop en het maken van een propositie, die door ZonMw wordt gepubliceerd, verplicht.
2. Deze ronde is opengesteld voor aanvragen met een duidelijke thematische afbakening.
3. Vragen naar aanleiding van de referentbeoordelingen worden binnen een hele korte doorlooptijd voor schriftelijke wederhoor aan de indieners voorgelegd.

Hieronder staan relevantie- en kwaliteitscriteria die van toepassing zijn.

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#) en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

4.2. Relevantiecriteria

- **Diversiteit**
- Beschrijf hoe er aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [seks en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele diversiteit, waar relevant voor de thematiek van het project.
- **Participatie van patiënten en/of eindgebruikers**
Beschrijf hoe u belanghebbenden, de einddoelgroep of eindgebruiker die beschikt over ervaringsdeskundigheid betreft bij het project. Met ‘betrekken’ bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij het opstellen van de subsidieaanvraag en het uitvoeren van het project.
- **Toegang tot data**
ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw uitgewerkte subsidieaanvraag hoe u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.
- **Toepassing in termen van impact**
Beschrijf hoe u verwacht impact te realiseren en aan te tonen. Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op [de ZonMw-webpagina Impact versterken](#).

Oproep specifieke relevantie criteria:

- In deze ronde is financiering beschikbaar voor de noodzakelijke opbouw van een onderzoeks- en expertisenetwerk.
- Het netwerk bestaat ten minste uit de volgende onderdelen:
 - Coördinatie en standaardisatie
 - Het opbouwen en inrichten van een data-infrastructuur.
 - Het opbouwen van een netwerk voor klinische studies
 - De ontwikkeling van zorgpaden (implementatie) en disseminatie

- Het netwerk bouwt zoveel mogelijk voort op reeds lopende initiatieven, zoals:
 - Op het gebied van infrastructuur, zoals REMAP-CAP, ECRAID, [GRIP3](#).
 - Op het gebied van post-COVID, waaronder lopende samenwerkingen, cohorten, data- en biobanken.
 - Op het gebied van andere post-infectieuze aandoeningen zoals ME/CVS, Lyme en Q-koorts. Hierbij kan gedacht worden aan het ME/CVS Cohort- en Biobank (NMCB), of het Lyme expertisecentrum
 - Het platform kennisuitwisseling herstel en nazorg
 - Nazorgorganisatie C-support voor het toegankelijk en bruikbaar maken van beschikbare en nieuwe kennis en expertise rondom de zorg en behandeling van post-COVID patiënten voor onderzoekers en zorgprofessionals.
- Patiëntparticipatie is een essentieel onderdeel van het netwerk en een vereiste in het netwerk, als partner vanaf protocol ontwikkeling.
- Er is een duidelijk plan voor het betrekken van belanghebbenden en eindgebruikers bij het project. De aanvraag beschrijft hoe met hen wordt overlegd, advies wordt ingewonnen, wordt samengewerkt en/of hoe zij betrokken worden in het besluitvormingsproces tijdens het schrijven van de aanvraag en gedurende de looptijd van het project.
- Voorwaarde is dat er breed aantoonbaar draagvlak is bij de beroepsgroepen en dat gedurende de looptijd van 3 jaar ook bestuurlijk draagvlak wordt verkregen voor de infrastructuur, bijvoorbeeld bij de raden van bestuur van de betrokken kennisinstellingen.
- Het onderzoeks- en expertise netwerk betreft een breed gedragen, open netwerk, waar relevante partijen in de toekomst bij kunnen aansluiten.
- Er wordt zo veel als mogelijk verbinding gemaakt met lopend internationaal onderzoek.

4.3. Kwaliteitscriteria

- **Doelstelling en vraag- of taakstelling**
Beschrijf de doelstelling en vraag- of taakstelling. Let daarbij op helderheid, reikwijdte en originaliteit.
- **Plan van aanpak**
 - Beschrijf het plan van aanpak voor elk onderdeel van het netwerk. Per onderdeel dient tenminste 1 key performance indicator (KPI) te worden beschreven.
 - Beschrijf de gekozen methoden en analyses, inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing.
 - Beschrijf het datamanagementplan. Maak hierin duidelijk hoe het verkrijgen van informed consent van alle patiënten gestandaardiseerd wordt, hoe omgegaan wordt met de data en hoe de data FAIR gemaakt wordt. Beschrijf de functie van datasteward(s) in de projectgroep.
 - Voor de infrastructuur zullen verschillende gefaseerde routes nodig zijn om zowel op de korte, als op de lange(re) termijn infrastructurele zaken te organiseren en daarvoor structurele ondersteuning te verwerven. De aanvraag beschrijft, voor de vanuit deze ronde beschikbare middelen, een stappenplan en de randvoorwaarden. Per stap worden milestones, criteria voor doorontwikkeling, invulling van randvoorwaarden en bijbehorende financiering en mogelijke financiers beschreven.
 - Beschrijf hoe wordt toegewerkt naar een business-case voor duurzame instandhouding van de infrastructuur. De mogelijkheid voor de ontwikkeling van een juridische entiteit dient hierbij te worden verkend. De aanvraag onderbouwt de onderliggende afwegingen en keuzes, inclusief een risico-management plan.
- **Haalbaarheid**
Maak aannemelijk dat het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen.
- **Projectgroep**
Beschrijf hoe de samenstelling van de projectgroep bijdraagt aan de kwaliteit van uw onderzoek of project.
- **Governance**
Beschrijf de governancestructuur, inclusief de rol van patiëntvertegenwoordigers hierin, en lever hiervoor een overtuigende onderbouwing aan.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

4.4. Prioriteitstelling

Tijdens de beoordeling van de uitgewerkte aanvragen weegt de commissie relevantie en kwaliteit aan de hand van onderstaande matrix. In de matrix weegt relevantie zwaarder dan kwaliteit. Een subsidieaanvraag dient minimaal van goede kwaliteit te zijn om in aanmerking te kunnen komen voor honorering.

<i>Relevantie</i> <i>Kwaliteit</i>	Ze er re levant	Re levant	La ag re levant
Ze er go ed	1	3	afwijzen
Go ed	2	4	afwijzen
Vo ldo ende	afwijzen	afwijzen	afwijzen
Ma tig	afwijzen	afwijzen	afwijzen
On vo ldo ende	afwijzen	afwijzen	afwijzen

Subsidieaanvragen zijn honoreerbaar in de volgorde van prioritering 1 tot en met 4. De aanvragen in de niet-genummerde cellen zijn in geen geval honoreerbaar.

5. Indienen

5.1 Indiening via Mijn ZonMw

Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van een uitgewerkte subsidieaanvraag is 1 november 2023, om 14.00 uur.

Het gehele tijdspad voor deze subsidieronde kunt u [hier](#) zien.

5.2 Tips

- ZonMw is overgestapt naar een ander online indiensysteem. Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw aanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3 Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw, ter attentie van post-COVID, covid19@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk één week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met: Veerle Bos, per mail via covid19@zonmw.nl of telefonisch via 070 515 03 13. Geef in de mail aan op welk nummer en wanneer u teruggebeld kunt worden.

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Downloads en links

Op de ZonMw website leest u meer over:

- de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun.](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)
- [Programmapagina](#)

6. Bijlagen

- [Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB](#)

Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB

Wanneer binnen deze subsidieronde subsidie wordt aangevraagd, verstrekt ZonMw de subsidie onder het DAEB Vrijstellingsbesluit⁴, mits aan onderstaande voorwaarden voldaan wordt.

ZonMw heeft de beschreven activiteiten onder het kopje 'doel subsidieoproep' aangemerkt als economische activiteiten van algemeen belang. Voorafgaand aan de subsidieverlening zal ZonMw de subsidieontvanger(s) van de hierboven beschreven activiteiten via een besluit belasten met het beheer van een Dienst van Algemeen Economisch Belang ('DAEB').

De DAEB zal (voor een deel) bestaan uit het uitvoeren van de in het projectvoorstel beschreven activiteiten

De subsidieontvanger(s) die binnen deze subsidieronde subsidie ontvangen zijn op grond van artikel 5 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit verplicht om in hun boekhouding de kosten en de baten die samenhangen met de DAEB activiteiten gescheiden op te nemen van kosten en baten van activiteiten die niet onder de DAEB vallen.

De financiering van het project zal de maximale duur van het project niet overschrijden. De maximale duur van een project zal in lijn met het DAEB Vrijstellingsbesluit in ieder geval niet meer dan 10 jaar bedragen.

Het aangevraagde subsidiebedrag mag niet meer bedragen dan de nettokosten van de voorziene projectactiviteiten. De parameters voor de berekening van de compensatie voor elk project zijn opgenomen in de [begrotingsstukken van ZonMw](#). De berekeningswijzen opgenomen in de begrotingsstukken zijn in overeenstemming met artikel 4 van het DAEB Vrijstellingsbesluit. Gebleken overcompensatie vordert ZonMw op grond van artikel 6 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit terug. Is de looptijd van het project langer dan 3 jaar dan voert ZonMw een tussentijdse controle uit of er sprake is van overcompensatie.

In het geval van een consortium en bij de aanvraag nog onduidelijk is welke partijen aan het consortium deelnemen, is het mogelijk om deze partijen op een later moment aan het consortium toe te voegen. U dient het toevoegen van een nieuwe partij aan het consortium schriftelijk te melden bij ZonMw. De nieuwe partij zal pas onderdeel vormen van het consortium indien ZonMw goedkeuring heeft verleend. Voor alle partijen geldt dat ze afzonderlijk aan alle voorwaarden van het DAEB Vrijstellingsbesluit dienen te voldoen.

Indien blijkt dat de projectactiviteiten niet, of niet geheel zijn verricht, dan wel niet, of niet geheel aan de subsidie verbonden verplichtingen is voldaan, kan ZonMw de subsidie op een lager bedrag vaststellen en uitbetaalde voorschotten(deels) terugvorderen.

⁴ Besluit van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen, 2012/21/EU, PB EU 2012 L7/3.